

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 4. septembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Alsungas novada domes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 152/2020),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 21.1. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un Eiropas vietējo pašvaldību hartas (turpmāk – Harta) 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka Kuldīgas novadā ietilpst Alsungas pagasts.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pašvaldības domes pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir pašvaldības domei. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot pašvaldības domes pieteikumam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumam pievieno koleģiālās institūcijas lēmumu, ja pieteikumu iesniedz koleģiāla institūcija.

Izskatāmajam pieteikumam ir pievienots Alsungas domes 2020. gada 6. augusta lēmums par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Minēto lēmumu atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta trešajai daļai parakstījis koleģiālās institūcijas – Alsungas novada domes – priekšsēdētāja.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās un ceturtās daļas prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesā pašvaldības dome var iesniegt tikai tad, ja apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts prasa norādīt pieteikumā juridisko pamatojumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pašvaldības dome ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā tikai un vienīgi tad, ja apstrīdētā norma aizskar tās tiesības, t.i., no tām normām, atbilstība kurām tiek apstrīdēta, izriet tiesības konkrētai pašvaldībai un apstrīdētā norma aizskar šīs tiesības, proti, rada tieši pašvaldībai kādas nelabvēlīgas sekas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu*

lietā Nr. 2007-21-01 5. punktu). Tādējādi pašvaldības domei pieteikumā ir jāpamato, ka apstrīdētā norma rada vietējās pašvaldības tiesību aizskārumu.

7.1. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, apstrīdētā norma neatbilst galvenokārt Satversmes 1. pantā ietvertajam labas pārvaldības principam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 1. pantā ietverto tiesiskas valsts principu pamatfunkcija ir aizsargāt privātpersonu no nepamatotas publiskās varas izmantošanas pret to un publisko tiesību subjektu savstarpējās tiesiskās attiecībās tie piemērojami tikai tiktāl, ciktāl to pieļauj šo attiecību specifika (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 1. punktu*).

Tomēr pieteikumā nav ietverts pamatojums tam, kādas tiesības pašvaldībai kā publisko tiesību juridiskai personai izriet no Satversmes 1. pantā ietvertā labas pārvaldības principa un kādā veidā apstrīdētā norma šīs tiesības aizskar. Pieteikumā nav pamatots arī tas, vai un kādā veidā, ņemot vērā Saeimas un vietējās pašvaldības savstarpējo tiesisko attiecību specifiku, Satversmes 1. pantā ietvertais labas pārvaldības princips apstrīdētajā normā regulētajā situācijā būtu attiecināms uz Pieteikuma iesniedzēju.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam un 19. panta pirmajai daļai.

7.2. Pieteikumā norādīts, ka ar apstrīdēto normu ir grozīta Alsungas novada pašvaldības administratīvās teritorijas robeža, pievienojot to jaunveidojamā Kuldīgas novada administratīvajai teritorijai. Pieņemot apstrīdēto normu, neesot ticis pienācīgā kārtībā noskaidrots un izvērtēts Pieteikuma iesniedzējas viedoklis, kā arī neesot veiktas atbilstošas konsultācijas. Tādējādi esot pārkāptas Pieteikuma iesniedzējai Hartas 4. panta sestajā daļā un 5. pantā noteiktās tiesības, kā arī pašvaldības princips.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pašvaldības princips aptver minimālo prasību kopumu attiecībā uz vietējās pašpārvaldes organizāciju demokrātiskā tiesiskā valstī (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2007-21-01 8. punktu*). Pašvaldību kā vienu no demokrātiskas iekārtas īstenošanas pamatinstrumentiem stiprināšana var izpausties dažādi, proti, Harta nenoteic, kādam jābūt vietējo pašvaldību administratīvajam iedalījumam. Minētā demokrātijas stiprināšana vienlīdz lielā mērā ir iespējama arī īstenojot vietējo pašvaldību apvienošanu lielākās pašvaldībās, ja vien tiek ievēroti likumu un Hartas nosacījumi un netiek apdraudēts pašvaldības princips kā tāds (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-08-0306 13.2. punktu*). Minētais princips neprasa konkrētu uzklaušanās procedūras formu un saturu, ciktāl tas nav

konkretizēts likumos (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-08-0306 13.1. punktu*). Turklāt no Hartas 5. panta neizriet prasība pēc konkrētas konsultēšanās procedūras (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 30. oktobra sprieduma lietā Nr. 2009-04-06 10. punktu*).

Pieteikumā ir citētas tiesību normas un Satversmes tiesas nolēmumu atziņas. Tāpat sniegts faktisko apstākļu izklāsts, kā arī ietverti vispārīgi apgalvojumi par Hartas 4. panta sestajā daļā un 5. pantā noteikto tiesību saturu. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kā konkrētajā situācijā izpaudies pašvaldības principa pārkāpums. Pieteikuma iesniedzēja nav juridiski pamatojusi arī savu uzskatu par to, kādēļ apstrīdētā norma neatbilst Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam neatbilst Satversmes tiesas 18. panta pirmās daļas 4. punktam un 19. panta pirmajai daļai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Alsungas novada domes pieteikuma (pieteikums Nr. 152/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova